

Hva skjer med oss når våre liv er straffbare, syke og syndige?

"La meg få være meg" - identitet og helse

FRI – Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold

Inge Alexander Gjestvang, leder

Pronomen: Han/ham

1

Hvem er FRI?

- Landsdekkende interesse- og medlemsorganisasjon
- Om lag 4000 medlemmer over hele landet
- Aktive fylkeslag og lokallag over hele landet
- Politisk påvirkningsarbeid, informasjonsarbeid, sosiale aktiviteter og tilbud over hele landet
- Hovedkontor i Oslo, sekretariat med 6 ansatte
- To fagavdelinger med til sammen 16 ansatte
 - Internasjonal avdeling
 - Rosa kompetanse

2

Viktige seire og fremskritt i Norge

- 1972: Avkriminalisering, avskaffelsen av straffelovens §213
- 1977: Homoseksualitet ikke lenger psykiatrisk diagnose
- 1978: Garantert rettsikkerhet for åpent homofile lærere i skolen
- 1979: Fulle rettigheter for homofile i forsvaret
- 1981: Særskilt straffevern for homofile
- 1982: Sosialdepartementet fjernet homofili som diagnose
- 1993: Partnerskapsloven
- 2008: Felles ekteskapslov
- 2016: Lov om endring av juridisk kjønn
- 2017: Ny vigselsturgi i Den norske kirke

3

SSBs livskvalitetsundersøkelser

- Gjennomført i 2020 og 2021.
- Ikke-heterofile skårer *signifikant* dårligere på *samtlig* 12 indikatorer for opplevd livskvalitet sammenlignet med heterofile.
- Færre skeive er i arbeid, økonomiske problemer er mer utbredt, og flere oppgir dårlige boforhold og dårlig helse.
- 12 prosent av 25-29-åringene oppgir at de er arbeidsuføre. Det er fire ganger så mye som blant heterofile.

4

Bufdirs levekårsundersøkelse (2021)

- Skeive kommer dårligere ut enn øvrig befolkning.
- 36 prosent av lesbiske, homofile og bifile meldte om symptomer på psykiske plager, sammenlignet med 18 prosent av befolkningen ellers.
- Mange bifile unngår åpenhet på jobb og i familien.
- Psykiske helseplager hindrer også halvparten av spurte transpersoner fra deltagelse i arbeidslivet.

5

Bufdirs holdningsundersøkelse (2022)

- Holdninger til lhbt-personer blir stadig mer positive
 - 83 % svarer positivt til at to personer av samme kjønn lever sammen som par i 2022, mot 70 % i 2008.
 - 66 % oppgir at de er positive til lesbiske kvinner/jenter i 2022, mot 47 % 2008.
 - 51 % oppgir at de er positive til personer som har skiftet kjønn i 2022, mot 36 % i 2013 da spørsmålet ble stilt for første gang.

6

Bufdirs holdningsundersøkelse (2022)

- En mindre andel oppgir at de har flyttet seg for å skape mer avstand fra en lhbt-person;
 - 4 % har flyttet seg fra en homofil mann, mot 9 % i 2013 og 2017.
 - 1 % har flyttet seg fra en lesbisk kvinne, mot 3 % i 2013 og 4 % i 2017.
 - 4 % har flyttet seg fra en transperson, mot 9 % i 2013 og 8 % i 2017.

7

Unngår å fortelle fordi andre blir redde

Debatt: Vold mot homofile

Slo han fordi jeg er homo?

Jeg har vegret meg for å dele min historie. Jeg har vært redd for at andre skal bli reddere for å være seg selv.

8

Innlegg om vold mot skeive i VG

Når holdninger blir til handlinger

Måtte vi snart få oppleve en Pridesesong hvor glitteret og regnbuene i ansiktene våre kun vaskes bort av gledestårer.

22. juni 2022

9

Så rammer terroren oss

10

«Jeg er trygg»

Jeg er trygg. Uten å være det.

Min opplevelse av skyteepisoden på lørdag, blekner kraftig mot andres historier. Kanskje er den ikke så viktig heller. Men den kan si noe om det vanskelige ordet minoritetsstress. Og mulig noe om det enda vanskeligere ordet majoritetsprivilegium. Noen kan stå i kø, uten tanke for at de gjør noe annet enn akkurat det.

Jeg kan aldri stå i en kø ved et skeivt utested igjen, uten å kjenne på frykt. Frykten vil nok falme med tiden, men den vil være der. Kjenn litt på det. Redd for kø.

11

«Jeg er trygg»

Uteserveringen på stedet jeg var på, noen få meter unna London Pub, bød på hjertevarme «hurra for kjærligheten», frydefulle «Happy Pride» og plutselig det forferdelige «LEGG DERE NED!» Stemningsskiftet kunne ikke vært større. Så kastet vi oss ned da. Krøp. Blant glasskår og glitter. Mens det smalt. Igjen og igjen og igjen og igjen og igjen.

Kanskje er det ikke lett å forstå kø-redsel. Eller transtematikk. Eller Pride. Eller andre diskrimineringsgrunnlag. Men prøv. Fravær av kunnskap skal ikke få underkjenne andres vanskelige liv, erfaringer eller behov. Kunnskap og kjærlighet, folkens. Kunnskap og kjærlighet. ♥

12

Skjønner storsamfunnet minoritetsstress?

Veien videre etter terror

- Jeg er så lei meg for at det må terror til før storsamfunnet skjønner begrepet minoritetsstress, sier FRI-leder Inge Alexander Gjestvang. Nå forventer han at myndighetene lytter.

13

Minoritetsstress

Å forvente eller frykte negative reaksjoner fra omgivelsene fordi en tilhører en stigmatisert minoritetsposisjon

(Bjorkman, 2012)

14

Fig. 2. Meyers (2003) fire faktorer involvert i opplevelsen av minoritetsstress

15

Hva må til?

- Økt synlighet = mer aksept og bedre holdninger
 - FRI er synlige i den offentlige debatten
 - FRI har fylkeslag og aktiviteter over hele landet
 - Stadig større andel av prides over hele landet
 - Flere åpne skeive som forteller om sine liv i sine nettverk og i offentligheten

16

Hva må til?

- Kunnskap og kompetanse = mer aksept og bedre holdninger
 - FRI som kunnskaps- og kompetanseleverandør
- Viktig å rydde opp i misforståelser og fordommer
- Ta til motmæle når noen snakker ned minoriteter
- Skape trygge rom med plass til alle

17

Mer synlig mangfold gir mer motstand..

- Merk kommentarfelt under saker som handler om FRI, pride og under bilder av regnbuefargede logoer
- Merk motstanden mot å tematisere kjønns- og seksualitetsmangfold i skoler og barnehager
- Merk leserinnlegg som sprer usannheter om FRI og pride

18

Hva kan du gjøre?

Tørre å ta opp temaet og gjerne utfordre normene.

Presentere et mangfold av kjønn, kropper, seksuelle orienteringer og familieformer i undervisning, tale og litteratur.

Fortelle barn og ungdom at gutter kan forelske seg i gutter, jenter i jenter og at ikke alle opplever å være det kjønnnet andre tror at de er.

Være forsiktig med å dele inn i grupper etter kjønn, vite hvorfor du eventuelt velger å gjøre det.

Se etter alternativer til kjønnsdelte toaletter og garderober.

Være bevisst hvordan det snakkes om minoriteter foran barn og ungdom. Husk at menneskers forståelse av seg selv og andre vil speiles i dine holdninger.

19

Bruke korrekt navn og pronomen.

Ta ansvar for egen usikkerhet og ordbruk – øvelse gjør mester!

Ha nulltoleranse for bruk av lhbt-relaterte skjellsord – fyll ordene med mening.

Være bevisst egen språkbruk, åpne opp språket: «De av oss som», «alle kjønn», «de fleste gutter har penis», «gutter, jenter og andre», «kjæreste» i stedet for «han/hun», osv.

Ha med deg et interseksjonelt perspektiv i arbeidet ditt. Husk at noen av oss er sårbare for sammensatt diskriminering.

Ha materiell/flagg eller lignende tilgjengelig, bruke litteratur som speiler mangfold. Vise til ressurser og nettverk.

Være anerkjennende, si noe hyggelig! ☺

Vite hvor viktig du er. Små handlinger kan ha stor betydning!

20

Lik oss gjerne på Facebook:

FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold

Ideell organisasjon · 4,3 av 5 · 63.4 km · Åpner snart · 17 k følgere

FRI arbeider for kjønns- og seksualitetsmangfold i Norge og i verden
7 innlegg de siste 2 ukene

Takk for nå!

Inge@foreningenfri.no